

<p>■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی‌ایران ■ نخستین موسسه فرهنگی مطبوعاتی کشور دارای گواهینامه بین‌المللی ISO9001:2008</p>		<p>حدیث روز:</p> <p>امام صادق (ع): عدالت ازآبی که شخص تشنه به‌آن می‌رسد، گوارتر است.</p>
<p>پلک احساس:</p> <p>چندگزینی‌ای قمر هر طرفی زکوی من صید توایم و ملک توگر صنمیم و گر شمن</p>		<p>پلک احساس:</p> <p>مولانا</p>
<p>اوقات شرعی:</p> <p>اذان ظهر: ۱۷/۵۱ اذان مغرب: ۱۷/۵۴ اذان صبح (فردا): ۴/۴۴ غروب آفتاب: ۱۷/۳۶ نیمه‌شب شرعی: ۲۳/۱۰ طلوع خورشید (فردا): ۶/۰۷</p>		<p>پیش‌بینی آب و هوا جمعه</p> <p>تهران ۲۸ / ۱۸ اهواز ۴۲ / ۲۳ اردبیل ۲۶ / ۸ بوشهر ۳۶ / ۲۶ رشت ۲۵ / ۱۷ زاهدان ۲۶ / ۱۰ شیراز ۲۴ / ۸ مشهد ۲۵ / ۱۲</p>
<p>حکمت ۲۵۴:</p> <p>ای فرزند آدم! خودت وصی مال خویش باش. امروز به گونه‌ای عمل کن که دوست داری پس از مرگت عمل کنند.</p>		<p>نهیج‌الغله</p>

❖ چکیده زندگی شما در فرازی شعر؟

من گنگ خواب دیده و عالم تمام کر/ من عاجزم ز گفتن و خلق از شنیدنش

❖ هنر چه باری از دوش مردم برمی‌دارد؟

چشم‌شان را باز می‌کند و غذای روح است و لذتی معنوی دارد که بالذت‌های دیگر قابل مقایسه نیست جنس دیگری است.

❖ بهترین برنامه تلویزیون از نگاه استاد خروش؟

همین یوسف پیامبر. هم تاریخی بود هم هرچه به آن اضافه کرده‌اند برازنده می‌نمود بعضا سریال‌های دیگر نیز سرگرم‌کننده است با بارمثبت و دوست‌داشتنی.

❖ برخوردتان با آدم‌های وقت‌شناس و بدقول؟

هیچی! ناراحت می‌شوم و ناراحت شدنم را یا بازگو می‌کنم یا توی خودم می‌ریزم.

❖ ولی؟

معمولا از ظاهر من می‌شود فهمید دلخور شده یا نشده‌ام.

❖ در مراسم بزرگداشت شما چه گذشت فرازی از صحبت‌ها؟

یادم نیست. همه تعریف گویند.

❖ آخه تعریفی هم هستید.

خواهش می‌کنم.

❖ به چه کسی یا چه چیزی شباهت می‌برید؟

من نمی‌دانم.

❖ جوان جویای نام‌که در حسرت شهرت است؟

کسی اگر کارش را درست انجام بدهد و استعدادش را درست به کار بگیرد، وقتی کارش مقبول دیگران واقع شود خودبه‌خود به نام هم می‌رسد

❖ منتها ازاول اگر فکرش کسب نام و شهرت باشد؟

خطاست؛ کار اصل است و آن امتیازات فرع.

❖ کی گریه کردید؟

بچگی‌هام

❖ وازته دل خندیدین؟

یادم نیست.

❖ ولی در این گفت‌وگو که هر لحظه خنده‌رت یوید؟

معمولا اگر با یک‌همدل مثل شما هم صحبت باشم از ته دل می‌خندم.

❖ اگر یک‌بار دیگر به دنیا بیایید چه کاری برمی‌گزینید؟

همین کار.

❖ بهترین ساعت کار هنری؟

روز.

❖ از برترین نقاشان کلاسیک؟

اینجا گل‌هایی هستند که هرکدام رنگ و بوی خودشان را دارند.

❖ از این همه شاگردان آن‌هایی که به جایی رسیدند؟

آدم از آن‌ها متنون است و به خودش می‌بالد.

❖ آن‌هایی که وقت معلم را گرفتند و به جایی نرسیدند؟

برعکس، دلخوری و عدم رضایت می‌آورد.

❖ استاد! شده در عالم خوشنویسی بی‌پولی کشیده باشید؟

خب این کار همیشگی ما بوده.

❖ کار که تمام می‌شد؟

با یک رقم پایین به فروش می‌رفت.

❖ پول‌هایی که برای کتابت می‌گرفتید در مقایسه با الان؟

اصلا در زمان حاضر به حساب نمی‌آید پس که ارزشش پایین بود.

❖ پس با قناعت سرگردید؟

کار خوشنویسی همین‌طور است.

❖ البته در مقاطعی خوشنویسی رونق داشته.

ولی در بیشتر عمر خوشنویسی، کمتر کسی بوده که از نظر معیشت در مضیقه نبوده یا وضع مادی‌اش خوب بوده باشد.

❖ پس چیزی که خوشنویسی را پیش‌ترده؟

... در آغاز به شمای هنرجو نمی‌گفتند؛ فکر نون‌کن که خریزه‌آبه و...؟

چرا می‌شنیدیم بعضی می‌گفتند این‌که کار نمی‌شود نان و آب ندارد... ولی همان‌طور که گفتید وقتی آدم به کاری عشق داشته باشد نمی‌تواند دست‌بردار باشد.

❖ شما چه‌سان سرآمد شدید؟

من خودم نمی‌توانم بگویم سرآمد شده‌ام این را دیگران باید بگویند، اما به قول استادان آدم عمرش را به عنوان پشتوانه این کار می‌گذارد.

❖ خط، خیلی کم‌بازده و دیربازده است؛

ما کسی را نمی‌شناسیم که در کمتر از بیست و سی سال در عالم خط به جایی رسیده باشد.

❖ یک ضرب‌المثل در این‌باره؟

هم عمر نوح می‌خواهد هم صبر ایوب.

❖ گویند که: این کار مهارت است با هنر فاصله‌دار؟

می‌گن این چیزا رو... آخه ببینین! الان که من و شما با هم نشستیم به کسی که دست‌بختش خوب است هنرمند می‌گویند؛ جایی که به آشنیزی هنرمی‌گویند، شما بحث می‌کنید خوشنویسی هنرست یا نه... بله هنر است.

❖ من بحث نمی‌کنم عده‌ای می‌گویند؟

بله! برای همان عده دارم عرض می‌کنم که خوشنویسی هنر است.

❖ و شان این هنر؟

بسیار هنر قدسی و بسیار هنر والایی است خط.

❖ الهام هنگام مشق، ببینید خودتان نیستید تجلی یک نیروی دیگر در کار است؟

این از ویژگی‌های این هنر است که وقتی شخص، حواس و افکارش متمرکز می‌شود خودش را فراموش می‌کند.

❖ لازمه خوشنویسی؟

تمرکز می‌خواهد و آرامش ذهن.

❖ شورا! شرح در خوشنویسی؟

در آن عوالم خودش حضور ندارد انگار کسی دیگر هست و دارد کار انجام می‌دهد.

❖ آرامش خوشنویسانه (آهستگی و افتادگی، بی‌هیاهو)؟

این لازمه کار است خوشنویس‌ها غالبا آدم‌هایی درونگرا هستند با حال و هوای بیرونی سروکار ندارند.

❖ وقتی آدم عصبانی باشد؟

نمی‌تواند کار کند باید آرامش داشته باشه.

❖ لازمه خوشنویس شدن؟

همین است؛ یعنی... (یک‌دفعه فراموشم شد).

❖ گاهی مثلا راننده تاکسی با شما دست به یقه‌شود؟

اهل هنر در جایی قرار نمی‌گیرند که با مردم عادی برخورد خشن داشته باشند.

بوق اشغال

گفت‌وگو با استاد کیخسرو خروش «چهره‌ماندگار» خوشنویسی

طالب کمال شهرت می‌خواهد چه‌کار؟

علی‌مظاهری

روزنامه‌نگار

❖ بای‌بسم...!

«آثار استاد خروش، پاسداری از یک سنت ایرانی است ... عرفان تشیع با حضور خوشنویسی در تاریخ ماندگار شد و در مقابل خوانش عثمانی از دین مقاومت کرد. چه کسی گفته رامبراند و ماندا، ولی از استاد خروش بهتر کار کرده‌اند. در حالی‌که سال ۲۰۰۰ در موزه مترو پلیتن، پرتره‌ای دیدیم کار رامبراند، نه تنها با پرتره‌های استاد از امام‌را حل (ره) قابل مقایسه نیست حتی پرتره‌هایی که استاد از افراد معمولی کشیده خیلی فراترند، ولی ما بیگانه‌پرسیستیم... چهره‌نگاری ایشان از امام‌را حل، رهبر معظم انقلاب و شهید چمران (شهیدای محراب و...) بسیار جویبار آور است. عمر آن قدر نیست که یک نفر در دو هنر به مقام استادی برسد، مگر نابغه‌ای

❖ بیست‌سال پیش جهان را چه‌جوری دیدید؟

مثل الآن نگاه می‌کردم فقط پخته‌تر شده.

❖ دغدغه‌تان طی سیرتان در عالم هنر؟

❖ یادی از همدلی و همراهی همسران؟

ایشون خیلی زن زحمتکشیه و در مورد من هیچ کوتاهی نکرده واقعا یار من بوده ازش ممنونم.

❖ به خودتان که سر می‌زنید چه می‌گویید؟

فکر می‌کنم.

❖ صریح‌قلم؟

صدای خوشایندی دارد.

❖ کاغذ سفید مشتاق مشق شما؟

فعلا که قحط کاغذ است. یعنی کاغذ هست، اما کاغذی که به درد خوشنویسی بخورد الآن سی‌چهل سال است که نیست!

❖ خط زندگی‌تان مثل خطان زیبا شده؟

می‌دانید؟! زیباترین و دلچسب‌ترین، موقعی است که آدم در کارش موفق باشد.

❖ اگر هنرمند در کارش موفق نباشد طوری که حتی احساس پوچی بکند؟

این خیلی دردناک است.

❖ همچون «استاد خروش»...

فرازهایی که خواندید تعارفات دوستانه نیست گزین‌گفته‌هایی است از سخنان متخصصان و صاحب‌نظرانی که همین شهرپورماه در موزه خوشنویسی گردهم آمدند برای بزرگداشت «چهره‌ماندگار» خوشنویسی، استاد کیخسرو خروش.

یکی از روزهای ماه مهر، همان‌شان که بودم یاد کردند از استادشان علی‌محمد حیدریان‌که: «تعریف می‌کرد معروف بود در جوانی اگر کارید و خلاف بکنی «هنر از شما قهر می‌کند» پس خود را از کاری که متناسب با این هنر نباشد دور نگه می‌داشتیم.

عرض کنم خدمت شما این کلمه «قهر می‌کند» خیلی جالب است. معلوم می‌شود که هنر مرزهاش را به کسانی می‌پشاند که خیلی خودداری و جلوگیری کرده باشند ریاضت کشیده باشند که خلاف انجام ندهند.»

❖ استاد امیرخانی به بنده گفت

چکیده شخصیت ایرانی برابر است با خط نستعلیق؟

... ما می‌توانیم ادعا بکنیم هنر صد درصد ایرانی، خط نستعلیق است.

❖ اگر میرعماد یا میرزاغلامرضا در دوران ما بودند آیا به نقاشی خط می‌پرداختند؟

فکر نمی‌کنم.

❖ جدی! فرزند زاننه‌شان نبودند؟

(با خنده) یعنی اگر نقاش هم بودند شاید این کار را می‌کردند، اما چون خوشنویس هستند نه!

❖ چرا پای‌های خوشنویسی روی تقلید است و از رودست‌نویسی؟

همان‌طور که ظاهر آدم‌ها مثل هم نیست خط‌شان هم مثل هم نیست تا مدتی که شما زیر دست یک استاد کار می‌کنید ممکن است شباهت‌هایی بین شما و استاد به وجود بیاید...

❖ این طبیعی است، ولی در نهایت؟

شما خودت خواهی شد و یک شاگله‌ای را از خودت ارانه می‌دهی.

❖ شده وقت مشق، قلم‌تان می‌پشکند و بشکند؟

نه! چون با قلم، جنگ که نمی‌کنیم!

❖ می‌نویسیم.

❖ جوهرتان تمام شود، چه؟

دوات است، چرا تمام شود.

❖ بزرگان خوشنویس از دید شما؟

اینها آدم‌های عاشق، با استعداد، ثابت قدم (دارم شخصیت‌هاشان را بیان می‌کنم) پایین به این‌که با هیچ بدی در تماس نباشند و خودشان را پاک حفظ کنند ضمیر سالم و درون پاک از خواسته‌های استاید گذشته بوده.

❖ آنان غالباً مذهبی بودند.

بله. وقتی مثلاً کتابت قرآن را می‌خواستند دست بگیرند با وضو این کار را می‌کردند.

❖ ویژگی رفتاری استادان گذشته؟

آدم‌های آرام و باذوق و متدین و پُرانرژی، با حوصله زیاد.

❖ یادی از پنج شرط استاید برای خوشنویسی.

از چهار تا ش صرف نظر می‌کنیم یکیش «طاقت‌محنت» است.

❖ طاقت‌محنت؟

یعنی سختی‌هایی را که در خوشنویسی وجود دارد بتواند تحمل بکند.

❖ پس اگر آدمی باشد که زود از «مشق» زده‌شود؟

❖ به درد خوشنویسی نمی‌خورد.

❖ از حافظ که گزینش کردید برای خوشنویسی؟

لذت بردم.

❖ همان مهم است؛

بله.

❖ کتیبه‌های مسجد امام؟

اینها را شاهکارهای هنر خوشنویسی تلقی می‌کنم و برای هر خوشنویسی دیدن آنها لذتبخش است.

❖ شاهکار چه‌جوری به وجود می‌آید؟

به نظر من وقتی کسی که در عالم هنر فعالیت می‌کند چیزی به جز موفقیت در هنر نخواهد! این کمال توی این احساس رشد می‌کند و پرورانده می‌شود.

❖ و موقعی که به پول فکر می‌کنند؟

موقعی که تمام مدت نوشتن، فکرش متوجه زیبایی‌های کار نیست... (چی فرمودین؟)

❖ شاهکار...

... به وجود نمی‌آید.

❖ شاهکار کی به وجود می‌آید؟

آن وقت که (هنرمند) از خود بی‌خود و مجذوب هنر است.

❖ چطور می‌شود به جاودانگی دست یافت؟

ببینید! چیزی که گران به دست می‌آید باید برایش عمر گذاشت و خواسته‌های لذت‌بخش زندگی را فدایش کرد، صادقانه عشق و ورزید و... کاری از این دست ماندگار می‌شود.

❖ «آن» وزارت ماندگار؟

از طرف خداوند این موهبت به چنین کسانی داده می‌شود آن کمال را اینها تجربه می‌کنند و به آن دست پیدا می‌کنند.

❖ کسانی که طاقت محنت ندارند؟

نه تنها لذت نمی‌برند که رنج هم می‌برند.

❖ از ویژگی‌های خوشنویسی؟

در تذکره خوشنویسان آمده:

از کوزه همان بیرون تراود که در اوست؛ درون، فکر و باورهای انسان تماما متجلی می‌شود در هنر خوشنویسی.

❖ این را می‌شود تعمیم داد به همه هنرها؟

بله، اما هنر خوشنویسی را هندسه روحانیت نامیده‌اند. خط اصولا هندسه است.

❖ یعنی شما خودت را ترسیم می‌کنی؟

چون شما به درون‌تان شکل می‌بخشید و در مقام بیننده قرارش می‌دهید.

❖ الان از روی خط، شخصیت‌شناسی می‌کنند.

این واقعی است به خصوصیات‌تان می‌رسند و می‌شناسند...

❖ کار خطرناک برای خوشنویس؟

خیلی هست، برشمرده‌اند. حتی چه غذاهایی بخورید یا نخورید پرخوری نکنید... ال‌کنید پل کنید.

❖ از نعمت‌های خدا؟

این که راضی‌ام. عمرم را در جهت هنر و زیبایی‌هایی که در هنر هست صرف کردم.

❖ خوشنویس یا چه چیزایی سرو کار دارد؟

با ابزار خوشنویسی، با جمع کردن خطوط استاید گذشته.

❖ از عادت‌های خوشنویسان گذشته؟

علاوه بر خوشنویسی یا ساز

❖ می‌زدند یا شعر می‌گفتند.

❖ هویت فرهنگی، هویت ایرانی و خت؟

هنر خط، زاده‌شده از این مرزو بوم است اصالتش ایرانی است

❖ احتیاجی به الگوبرداری از هنر فرنگی ندارد. اینها با میراث هنری که گذشتگان گذاشته‌اند سیر می‌کنند.

❖ شمای نقاش از کدام رنگ‌ها بیشتر خوش‌تان می‌آید؟

همه رنگ‌ها خوبند.

❖ با کدام مانوس‌تر و رفیق‌ترید؟

همه‌شان خوبند.

❖ اصطلاح جیب‌بنفش را شنیده‌اید؟

بله. (شعر هوشنگ ایرانی)

❖ شده بنفش سرتان جیب بکشد؟

نع!

❖ یک‌مدتی از یک‌رنگی قهر کرده‌اید؟

نع

❖ رنگ‌ها از شما قهر نکرده‌اند؟

نع

❖ همیشه‌آشتی و صفا؟

بله.

❖ استاد جلیل رسولی ماه رمضان بود به بنده گفت اگر می‌شد با رنگ فیروزه‌ای می‌رفتم تعطیلات عید فطر!

این رنگ‌ها جاذبه دارد یعنی احساس خوشی به آدم دست می‌دهد باعث شادی و لذت می‌شود.

❖ از سدهایی که شکستید و از سر راه برداشتید؟

افسردگی به قدری بازدارنده است که... با هنر به جنگ افسردگی رفتم.

❖ وقتی رابطه با هنر قطع می‌شود؟

افسردگی می‌آید.

❖ انگیزه دامام‌ها با وجود افسردگی؟

عشق.

❖ در زندگی‌تان چی کم است؟

تا آنجا که وسع‌مان رسیده به اندازه ظرفیتی که داشتیم پیشرفت کردیم و...

❖ نیت‌تان؟

این بوده که آدم به هر مرحله‌ای می‌رسد بالاتر... بالاتر... بالاتر.

❖ و این افق‌های بلند تازه؟

انگیزه می‌شود برای کار انجام دادن.

❖ استاد! حالا از شما چی بپرسم؟

اگر بگویی برای چی تلاش می‌کنی، می‌گویم برای بهتر شدن و مقبول عام شدن.

❖ زندگی و تعریفش؟

یک مسیری است که همه داریم می‌رویم انسان باید معتقد به یک چیزی باشد و ما هنرمندا‌ها به هنر معتقدیم.

❖ به دستاوردهات که می‌نگرید؟

لذت‌بخش است.

❖ (با آن پرهیز و ریاضت) جوانی هم کرده‌اید؟

حقیقتش جوانی به آن معنا نکرده‌ام.

❖ از خدا چه پاداشی به خاطر تلاش هنری‌تان چشم‌دارید؟

خدا همین قدر که چشم ما را به هنر باز کرد و این موهبت را نصیب ما کرد... همین بزرگ‌ترین معامله و سود را برای آدم دارد.

❖ توشه آخرت/ استاد کیخسرو خروش؟

هر کسی که عاشقانه راه را طی بکند به نظر من بهشتی است و این عشق انسان را به طرف بهشت سوق می‌دهد، حالا چه مسیر هنر باشد چه عرفان و...

۱۰

۰۹

۰۸

۰۷

۰۶

۰۵

۰۴

۰۳

۰۲

۰۱

❖ لازمه خوشنویسی؟

تمرکز می‌خواهد و آرامش ذهن.

❖ گریه کردید؟

بچگی‌هام

❖ پس چیزی که خوشن